

Titulació	Tipus	Curs
Estudis Socioculturals de Gènere	OB	2

Professor/a de contacte

Nom : Alberta Toniolo

Correu electrònic : alberta.toniolo@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit oficial i específic per a seguir correctament l'assignatura. Tanmateix, per tal de poder treure el màxim profit de les lliçons, lectures i exercicis és recomanable que l@s alumn@s tinguin una base mínima de coneixements en història política i social dels darrers dos segles i en la terminologia bàsica de l'economia, a més d'haver cursat l'assignatura Eines per a l'anàlisi social impartida en l'àmbit del Grau d'ESCG. És també oportú que disposin d'una correcta comprensió de l'anglès escrit i parlat, donat que aquesta eina facilitarà l'accés a un ventall més ampli de recursos (bibliogràfics i audiovisuals) amb els quals treballar els diferents temes plantejats per l'assignatura, i per realitzar els exercicis de pràctiques a l'aula.

Objectius

L'objectiu principal de l'assignatura és l'adquisició dels coneixements i les eines interpretatives per aconseguir:

- A. identificar i analitzar els diversos aspectes de la relació entre economia i desigualtat de gènere;
- B. comprendre per quins motius i en quina mesura la desigualtat i discriminació de gènere depenen també d'unes asimetries en la distribució de la renda i l'accés a treball i recursos.

Els objectius específics són:

1. entendre i utilitzar els principals conceptes macroeconòmics, els indicadors i les variables quantitatives i qualitatives que permeten detectar els fenòmens econòmics vinculats a la desigualtat de gènere;
2. adoptar una perspectiva d'anàlisi multidisciplinària i interseccional que permeti integrar els fets i processos de natura econòmica amb els de caràcter institucional i sociocultural;
3. distingir els mecanismes socioeconòmics que, en el passat així com en l'actualitat, han definit i construït les relacions de gènere, binàries i no binàries;
4. identificar els factors que impulsen la reproducció de la desigualtat socioeconòmica de gènere, dedicant una atenció especial als valors culturals, les normes i institucions formals i informals que generen jerarquies basades en la marginalització i discriminació;
5. saber quines són, i poden ser, les actuacions polítiques efectives per a disminuir les bretxes econòmiques entre els gèneres, als països de renda per càpita mitjana alta, així com als de renda baixa (nivells de pobresa, accés diferencial a l'educació i la salut, segregació horitzontal i vertical, sostre de vidre, terra enganxós, etc.)

Resultats d'aprenentatge

- CM22 (Formular idees pròpies i debatre sobre idees alienes de manera respectuosa, crítica i raonada incorporant una perspectiva no androcèntrica.) Formular idees pròpies i debatre sobre idees alienes de manera respectuosa, crítica i raonada incorporant una perspectiva no androcèntrica.
- CM44 (Relacionar indicadors de sexe i d'edat als nuclis familiars amb un eventual risc més gran de pobresa.) Relacionar indicadors de sexe i d'edat als nuclis familiars amb un eventual risc més gran de pobresa.
- KM36 (Contextualitzar els fets socials i les repercussions jurídiques relacionades amb la igualtat de gènere des d'un punt de vista històric.) Contextualitzar els fets socials i les repercussions jurídiques relacionades amb la igualtat de gènere des d'un punt de vista històric.
- KM37 (Avaluar l'impacte de les polítiques fiscals en temes relacionats amb la desigualtat i la pobresa.) Avaluar l'impacte de les polítiques fiscals en temes relacionats amb la desigualtat i la pobresa.
- KM38 (Proposar solucions a problemes laborals de desigualtat a les empreses públiques, privades i no governamentals.) Proposar solucions a problemes laborals de desigualtat a les empreses públiques, privades i no governamentals.
- KM39 (Avaluar l'aplicació de la normativa laboral en matèria d'igualtat a les empreses públiques, privades i no governamentals.) Avaluar l'aplicació de la normativa laboral en matèria d'igualtat a les empreses públiques, privades i no governamentals.
- SM35 (Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.) Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
- SM36 (Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació propi de la doctrina i la jurisprudència laborals.) Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació propi de la doctrina i la jurisprudència laborals.

Continguts

Introducció

L'economia com a joc social travessat per interseccionalitats

Tema 1

1.1. Dones i gènere en la teoria econòmica. Una panoràmica històrica

1.2. L'economia feminista: naixement, consolidació i variants actuals

1.3. La teoria de les capacitats i el desenvolupament humà

Tema 2

2.1. La divisió sexual del treball: nivells educatius, segregació horitzontal i vertical

2.2. El mercat laboral i el gènere: ocupació, sostres i bretxes

2.3. La xacra de la no remuneració i invisibilitat

Tema 3

3.1. Les polítiques neoliberals i el procés de globalització

3.2. La pobresa té gènere: els mapes europeu i mundial de l'escassetat i la fam

3.3. El procés d'integració dels mercats i el treball de les dones. Estudi de casos (Amèrica Central, Àsia i Europa)

Tema 4

4.1. La discriminació del col·lectiu LGTBI+ en el mercat laboral. Estudi de casos (Espanya, UE, EUA)

4.2. Els factors socioeconòmics de la violència de gènere

4.3. El treball sexual des de la perspectiva de l'anàlisi econòmica

Activitats formatives i Metodologia

Resultats

Títol	Hores	ECTS	d'aprenentatge
Classes magistrals amb l'ús de TIC - Exercicis pràctics a l'aula	125,5	5,02	
Realització dels exercicis pràctics a l'aula - Continuitat en l'assistència i participació activa a les classes	15	0,6	

Metodologies docents i d'aprenentatge utilitzades en l'assignatura:

Lliçons expositives

Debats a l'aula

Realització d'exercicis de pràctiques a l'aula

Assistència a seminaris

Tutories

Lectura de bibliografia de caràcter acadèmic i informes d'interès

Ús de recursos audiovisuals (entrevistes, pel·lícules, documentals, podcasts, reportatges periodístics)

Campus Virtual de l'assignatura

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Seguiment, assistència i participació	15% de la nota final	0	0	CM22, SM35, SM36
Quatre exercicis puntuats de pràctiques a l'aula	20% de la nota final	6	0,24	CM22, CM44, KM36, KM37, KM38
Exercici d'anàlisi d'un text	20% de la nota final	1,5	0,06	CM22, SM35, SM36
Examen final escrit	45% de la nota final	2	0,08	CM22, CM44, KM36, KM37, KM38, KM39, SM35, SM36

Les activitats objecte d'avaluació consistiran en la REALITZACIÓ INDIVIDUAL de 3 tipus de proves (A-B-C) i en la modalitat de seguiment personal de l'assignatura (D):

A. Dos exercicis puntuats de pràctiques a l'aula, distribuïts durant el curs i centrats en qüestions plantejades pels diversos temes del programa. La primera pràctica puntuada se centrarà en el temari dels apartats 1 i 2, a més de la Introducció de l'assignatura. La segona pràctica se centrarà en el tercer apartat. Les pràctiques es podran realitzar només de manera presencial a l'aula i no es podran reprogramar sense una justificació de pes, degudament comprovada amb un certificat oficial (per ex. mèdic). L'eventual recuperació de les pràctiques puntuades es realitzarà en la mateixa data i el mateix horari de l'examen de recuperació. Cada exercici puntuarà sobre 10 i la seva nota valdrà el 10% de la nota final de l'assignatura. No realitzar una

pràctica comportarà una nota equivalent a 0, amb la pèrdua del 10% corresponent. En conjunt, la puntuació dels 2 exercicis equivaldrà a una quota del 20% sobre la nota final de l'assignatura. A l'inici del curs es comunicarà el calendari amb les dates de les 2 proves.

B. Un exercici d'interpretació i anàlisi a realitzar a l'aula, programat aprox. a mitjan semestre, i basat en la redacció d'un comentari d'un text relatiu a una de les qüestions del programa tractades durant les anteriors setmanes del curs. L'exercici es podrà realitzar només de manera presencial a l'aula i no podrà ser reprogramar en una altra data sense una justificació de pes, degudament comprovada amb un certificat oficial (per ex. mèdic). L'eventual recuperació de l'exercici d'interpretació i anàlisi es realitzarà en la mateixa data i el mateix horari de l'examen de recuperació. L'exercici puntuarà sobre 10 i la seva nota valdrà el 20% de la nota final de l'assignatura. No realitzar l'exercici comportarà una nota equivalent a 0, amb la pèrdua del 20% corresponent. A l'inici de curs es comunicarà la data de la prova, que coincidirà amb el dia i l'horari d'una de les classes setmanals.

C. Un examen escrit a final del curs, basat en tres preguntes d'assaig sobre qualsevol aspecte dels diversos apartats del temari. Cada resposta puntuarà sobre 10, i la nota definitiva de l'examen serà la mitjana de les 3 puntuacions obtingudes. La nota definitiva de l'examen valdrà el 45% de la nota final de l'assignatura. L'exercici es podrà realitzar només de manera presencial a l'aula i no podrà ser reprogramar en una altra data sense una justificació de pes, degudament comprovada amb un certificat oficial (per ex. mèdic). La seva, eventual recuperació es realitzarà en la mateixa data i el mateix horari de l'examen de recuperació. Durant el curs, i seguint el calendari establert per a la Facultat de FiL, es fixarà i comunicarà la data de la prova.

D. La qualitat del seguiment de l'assignatura, mesurada a partir de: 1. la continuïtat de l'assistència durant tot el curs; 2. la participació activa a les sessions (contestant a preguntes, plantejant dubtes, desenvolupant intervencions i reflexions pròpies, fent els exercicis indicats, etc.); 3. la realització de tutories i revisió de proves, presencials o online. La nota relativa a la qualitat del seguiment es calcularà sobre 10 i representarà el 15% de la nota final de l'assignatura. ATENCIÓ: per tenir dret a aquesta quota de la nota final cal que quedi acreditada una assistència igual o superior al 80% de les classes realitzades durant el semestre. Per aquest motiu, es passarà llista a cada sessió.

No es permet l'ús dels mòbils a l'aula, un cop iniciades les sessions.

Qualificació de 'No avaluable'

L'estudiant rebrà la qualificació de 'No avaluable' en el cas que hagi realitzat un percentatge inferior a dues terceres parts de les activitats d'avaluació (< 67%).

Examen de recuperació

Per tenir accés a l'examen de recuperació cal que un/a estudiant:

- hagi estat avaluat/da en un conjunt d'activitats que representi un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura (> 67% del total);
- hagi obtingut una qualificació final de l'assignatura entre 3,5 i 4,9 sobre 10.

L'examen de recuperació constarà de 5 exercicis: 4 preguntes d'assaig sobre el conjunt del programa; i 1 comentari sobre un dels gràfics treballats durant els exercicis de pràctiques. Cada resposta valdrà una nota màxima de 2,0 punts. L'estudiant que superi l'examen de recuperació aprovarà l'assignatura amb una nota de

5,0. En cas contrari, es mantindrà la nota inicial obtinguda amb el procés d'avaluació continuada.

Avaluació única

En el cas d'escollir aquesta opció, un/a estudiant haurà de realitzar:

- un examen escrit a finals de curs amb 7 preguntes sobre els continguts de teoria del programa i de les pràctiques realitzades a l'aula durant el curs. Cada resposta puntuarà sobre 10, i la nota definitiva de l'examen serà la mitjana de les 7 puntuacions obtingudes. La data i l'horari de la prova d'avaluació única coincidiran amb els de l'examen escrit final de l'avaluació continuada (C).

Revisió de les qualificacions

Amb anterioritat de cada activitat avaluativa, la professora informará l'alumnat (via Campus Virtual) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment per causa de força major, s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es faran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. La professora vetllarà perquè les/els estudiants hi puguin accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin a l'abast de tothom.

En el cas que un/a estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest darrer es qualificarà amb una nota de 0, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir.

En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Els actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, ús no autoritzat de la IA, del mòbil i altres aparells digitals, etc.) NO són recuperables.

Bibliografia

Bibliografia i altres recursos orientatius

Agénjo Calderón, A. (2021), Economía política feminista. Sostenibilidad de la vida y economía mundial, Catarata: Madrid.

Akelorf, G.A. - Kranton, R.E. (2010), Identity Economics. How ours Identities Shape our Work, Wages, and Well-Being, Princeton University Press: Oxfordshire.

Becchio, G. (2019), A History of Feminism and Gender Economics. Routledge: Oxfordshire.

Becker, G. (1987), Tratado sobre la familia. Alianza Universidad: Madrid, p. 9-16 i 128-152.

Benería, L. y Sarasua, C. (2010), "¿A quién afecta el recorte del gasto?", El País, 28/10/2010.

Benería, L. - Berik, G. - Floro, M.S. (2018), Género, desarrollo y globalización. Una visión desde la economía feminista. Edicions Bellaterra: Barcelona.

Blau, F. - Ferber, M. - Winkler, A. (2016), The Economics of Women, Men and Work, Oxford University Press: Oxford.

- Blossfeld, H.P. - Skipek, J. - Triventi, M. - Buchholz, S. (Eds) (2015), *Gender, Education and Employment. An International Comparison of School-to-Work Transitions*. Edward Elgar: Cheltenham.
- Boll, C. - Leppin, J. - Rossen, A. - Wolf, A. (2016), *Magnitude and Impact Factors on the Gender Pay Gap in EU Countries*. European Commission: Luxemburg.
- Butler, J. - Fraser, N. (2017), *¿Reconocimiento o redistribución? Un debate entre marxismo y feminismo, Traficantes de Sueños*: Madrid.
- Cook, J. - Roberts, J. - Waylen, G. (2000), *Towards a Gendered Political Economy*. Palgrave Macmillan: London.
- Corriveau, P. - Roth, K. (2011), *Judging Homosexuals: A History of Gay Persecution in Quebec and France*, UBC Press, Vancouver.
- Craven Nussbaum, M. (2012), *Las mujeres y el desarrollo humano*. Herder Editorial: Barcelona.
- Cunningham, S. - Shah, M. (2016), *The Oxford Handbook of Economics of Prostitution*. Oxford University Press: Oxford.
- Daly, H.E. - Farley, J. (2004), *Ecological Economics: Principles and Practice*, Island Press: Washington D.C..
- Dugard, J. - Porter, B. - Ikawa, D. - Chenwi, L. (2020), *Research Handbook on Economic, Social, and Cultural Rights as Human Rights*, Edward Elgar Publishing: Northampton, Massachusetts.
- Ekman, K.E. (2021), *El ser y la mercancía. Prostitución, vientres de alquiler y disociación*, Bellaterra ed.: Barcelona.
- Feci, S. - Schettini L. (2017), *"La violenza contro le donne nella storia"*, Volum 8 of *Storia delle donne e del genere*, Viella Libreria Editrice: Roma.
- Ferber, M.A. - Nelson, J.A. eds. (2004), *Más allá del hombre económico. Economía y teoría feminista*, Ediciones Cátedra: Valencia.
- Fraser, N. (2022), *Capitalisme caníbal. Com el nostre sistema devora la democràcia, les cures i el planeta, i què hi podem fer al respecte*, Tigre de Paper: Manresa.
- Gálvez, L. - Torres, J. (2010), *Desiguales*, Icaria: Madrid.
- Goldin, C. (2006), *"The quiet revolution that transformed women's employment, education and family"*, NBER Working Papers, 11953 <https://www.nber.org/papers/w11953>
- González Luna, L. (2021), *El movimiento del feminismo independiente. 1980-1986*, Editorial Victoria Sau: Barcelona.
- Heberer, E.M. (2014), *Prostitution. En Economic Perspective on its Past, Present, and Future*. Springer: Berlin.
- Herrero, Y. (2023), *Ecofeminismos*, Icaria: Barcelona.
- Herrero, Y. et al. (2019), *La vida en el centro. Voces y relatos ecofeministas*, Madrid: Libros en Acción: Madrid.
- Illouz, E. - Kaplan, D. (2020), *El capital sexual en la Modernidad tardía*, Herder: Barcelona.
- Jackson, T. (2022), *Postcreixement. La vida després del capitalisme*, Arcàdia: Barcelona.
- Lynch, K. - Feeley, M. (2009): *Gender and Education (and Employment). Gendered Imperatives and their implications for Women and Men. Lessons for Research for Policy Makers*. NESSE and European Commission.
- Lee, R. (2003), *"The demographic transition: three centuries of fundamental change"*, *Journal of Economic Perspectives*, 17, 4, pp. 167-190.

- Lee, R. i altres (2014), "Is low fertility really a problem? Population aging, dependency, and consumption", Science, 20, pp. 346, 229: <http://www.Sciencemag.org>
- Matías Cortes, G. - Jaimovich, N. - Siu, H.E. (2016), "The End of Men and Rise of Women in the High-Skilled Labor Market." Working Paper: <http://www.econ.quensu.ca/files/other/Siu%20paper%20endofmen20160920.pdf>
- Meyer, D. (2015), Violence against Queer People. Rutgers University Press: New Brunswick, New Jersey.
- Morini, C. (2014), Por amor o a la fuerza. Feminización del trabajo y biopolítica del cuerpo, Traficantes de Sueños: Madrid.
- Nelson, J. (1995), "Feminism and Economics", The Journal of Economic Perspectives, 9, 2, pp. 131-148. www.jstor.org/stable/2138170
- Nussbaum, M.C. (2000), Women and Human Development: The Capabilities Approach, Cambridge University Press: Cambridge.
- Oster, E.F. (2004), "Witchcraft, Weather and Economic Growth in Renaissance Europe", Journal of Economic Perspective, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=522403>
- Pazos, Morán, M. (2016), "Roles de género y políticas públicas", ST73, pp. 5-23: <https://recyt.fecyt.es/index.php/sociologiatrabajo/article/view/55571>
- Pazos Morán, M. (2008), "Género, orientación del presupuesto y eficiencia económica", en María Pazos-Morán (ed.): Economía e igualdad de género: retos de la hacienda pública en el siglo XXI. Instituto de Estudios Fiscales.
- Pérez de Eulate, E. (2016), Excluidas del paraíso, documental.
- Pérez-Orozco, A. (2014), Subversión feminista de la economía, Traficantes de Sueños: Madrid.
- Sampietro, J.L. (2009), Economía humanista. Algo más que cifras. Penguin Random House: Barcelona.
- Sarasua, C. (2014), "Por un reenfoque del análisis feminista de la crisis": http://www.carmensarasua.es/descargas/articulos/prensa_pressarticles/Revista%20digital%20Con%20la%20A%20
- Sen, A.K. (2000), Desarrollo y libertad. Planeta: Barcelona.
- Sen, A.K. (2001), La desigualdad económica. Fondo de Cultura Económica: México D.F.
- Smakov, A. (2018), "Economic Origins of Witch Hunting", Studies in Business and Economics, 13 (3), pp. 214-229.
- Truzzoli, C. (2020), Desbordando sexo y género. El amplio abanico de las identidades. Edicions Bellaterra: Barcelona.

Programari

Word, PowerPoint, i el programari de l'Office; Adobe Acrobat i Microsoft Teams. A començament de curs es donaran unes indicacions més específiques sobre: 1. unes altres eines de software a utilitzar per al seguiment i la preparació de l'assignatura; 2. les coordenades de recerca online per aconseguir documentació, audiovisuals i dades pertinents als continguts dels diversos temes tractats.

Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament com a eina de suport en activitats com la cerca d'informació, la revisió d'estil o la traducció de textos, així com per organitzar idees o estructurar esborranys. No es permet utilitzar la IA per generar respostes completes en activitats d'avaluació o per substituir el treball reflexiu i crític propi de l'estudiant.

L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb IA, especificar les eines

emprades i incloure una breu reflexió sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final.

La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català/Castellà	segon quadrimestre	matí-mixt